

המשרד לביטחון הפנים
הייעוץ המשפטי

כ' בשבט התשפ"א
2 פברואר 2021
00241421

לכבוד:
עו"ד מוריאל אורדן
המוקד לפליטים ולמהגרים
והאגודה לזכויות האזרח בישראל

שלום רב,

הנדון: פנייה בנושא העברת מתקן יהל"ם שבנתב"ג לאחריות שירות בתי הסוהר

סימוכין: פנייתך מיום 21.12.2020

בהמשך לפנייתך מיום 21.12.2020 לשרי הפנים ולביטחון הפנים, ולאחר שבחנתי את האמור בה, להלן התייחסותי:

1. על פי סעיף 9 לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (להלן: חוק הכניסה לישראל) רשאי קצין ביקורת הגבולות לעכב את כניסתו של מי שבא לישראל עד לבידור אם רשאי הוא להיכנס "ולהורות מקום ששם ימצא עד גמר הבידור או עד יציאתו מישראל". בנוסף, סעיף 13א לחוק הכניסה לישראל קובע כי "מקום משמורת" – "כל אחד מאלה: "מקום לפי חוק זה, שקבעו בצו שר הפנים והשר לביטחון הפנים (בחוק זה - מקום משמורת מיוחד); בית סוהר כמשמעו בפקודת בתי הסוהר (נוסח חדש), תשל"ב-1971, מקום מעצר לפי סעיף 7 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996 (בחוק זה - חוק המעצרים), וכן מקום אחר שנקבע בצו הרחקה ככל שהדבר נדרש בנסיבות העניין".
2. סדר העדיפויות שנקבע בסעיף 13א לחוק נועד לשקף את המדרג הראוי שקבע המחוקק ביחס למסורבי הכניסה לישראל אשר עד להרחקתם מישראל, או עד יציאתם ממנה מרצון, יש להחזיקם ב"משמורת" - זאת, בשונה מ"מעצר" פלילי. מטבע הדברים, תכלית החזקה במשמורת היא שונה - עד להרחקת מסורבי הכניסה לישראל לארץ מוצאם - ממילא, אופן החזקתם והגורם המחזיק בהם, שונים.
3. ויודגש, תכליתו של חוק הכניסה לישראל היא התמודדות מיטבית עם סוגיות הנוגעות לדיני הכניסה לישראל; אוכלוסיית היעד של חוק הכניסה לישראל היא אוכלוסיית מסורבי הכניסה לישראל אשר, כלל, אינה בעלת עבר פלילי (למעט עבירות לפי חוקי הכניסה לישראל).
4. מתקן יהל"ם נועד אפוא לשמש מקום להחזקה זמנית עד לטיסה ויציאה מישראל ולכן מצוי בשטח התפעולי של נמל התעופה. בנסיבות אלה, וכאמור בחוק הכניסה לישראל, אך טבעי הוא שהמתקן ינוהל בידי רשות האוכלוסין וההגירה, שלה נתונות כלל הסמכויות הנוגעות להרחקת ולהטסת מסורבי כניסה לישראל לארץ מוצאם. בכך מיושמת תכלית החוק.

המשרד לביטחון הפנים
הייעוץ המשפטי

5. יוזכר בהקשר זה פסק הדין שניתן בבג"ץ 8425/13 איתן נגד ממשלת ישראל (22.9.2014), במסגרתו הביע כב' השופט פוגלמן הסתייגות מהאחריות שהוטלה על שירות בתי הסוהר לניהול מרכז השחייה "חולות" (בו שהו מסתננים שהסתננו לישראל דרך הגבול הדרומי). כב' השופט פוגלמן סבר כי היה בכך כדי להעצים את הפגיעה בכבודם ובחירותם של השוהים במתקן, מעבר לפגיעה הנגרמת מעצם החזקתם במתקן. זאת, על רקע אופיו של שירות בתי הסוהר כארגון כליאה לאומי אשר במתקניו מוחזקים מי שהורשעו על פי דין פלילי.

דברים אלה נכונים, מקל וחומר, גם ביחס להחזקת אדם אשר בא בשערי נתב"ג, כניסתו לישראל סורבה והוא מוחזק באופן זמני במתקן יהלוי"ם שבנתב"ג עד להטסתו לארץ מוצאו. זאת, שכן מדובר במי שרשות האוכלוסין וההגירה החליטה לגביו כי לא תתאפשר כניסתו והוא יצא לאלתר או יורחק מגבולות המדינה. כאמור, מתקן יהלוי"ם הוצב בשטח נמל התעופה על מנת לאפשר הרחקה בהקדם האפשרי של מסורבי כניסה לישראל; אין מדובר בעצורים שנעצרו נוכח מסוכנותם הפלילית או באסירים שהורשעו בדין פלילי, אשר אופן החזקתם במתקני שירות בתי הסוהר הוא פועל יוצא של סיבת כליאתם, והדברים ברורים.

6. נוכח האמור, ועל רקע הסטטוס המשפטי בו מצויים מסורבי הכניסה לישראל ואופיו של ההליך המנוהל בידי רשות האוכלוסין וההגירה, עמדת השר לביטחון הפנים היא, כעניין של מדיניות, כי ניהול החזקתם של מסורבי הכניסה לישראל במתקן יהלוי"ם צריך להיעשות בידי רשות האוכלוסין וההגירה, כפי שנקבע בצו על ידי שר הפנים ועל ידי השר לביטחון הפנים. מכאן, שתנאי החזקה במתקן יהלוי"ם והביקורת העולה מהפניה באשר לאופן ניהולו של המתקן הם עניין המסור לרשות האוכלוסין וההגירה באופן בלעדי.

בברכה,

אריאל סיזל, עו"ד
היועץ המשפטי (בפועל)

העתק:

מר אמיר אוחנה, השר לביטחון הפנים
מר משה (צ'יקו) אדרי, מנכ"ל המשרד לביטחון הפנים
גונדר קטי פרי, מ"מ נציב בתי הסוהר
עו"ד עמית מררי, המשנה ליועמ"ש (פלילי)
עו"ד דני חורין, מ"מ המשנה ליועמ"ש (ציבורי-מנהלי)
תת גונדר יוכי גנסיין, היועצת המשפטית לשירות בתי הסוהר
מר אחסאן נסראלדין, מנהל מתקן יהלוי"ם
מר דן גפן, רמ"ט השר לביטחון הפנים